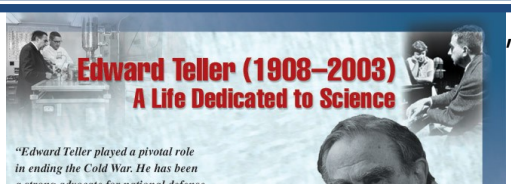
בס"ד

"הדף לתולדותינו"

יום ה', י"ב באלול תשע"ו (15 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

היום, **י"ב באלול** בשנת תשס"ג (2003), נפטר **ד"ר אדוארד טלר**, מי שמכונה "אבי פצצת המימן" (כינוי שלא אחבו!)

"**בלי טלר, העולם היה מקום הרבה יותר טוב**", טען פעם **ד"ר איזידור רבי**, חתן פרס נובל, בהתייחסו לד"ר אדוארד טלר, [מי ש]היה עמיתו ל"**פרויקט מנהטן**", התוכנית לפיתוח הפצצה הגרעינית האמריקאית. "אם היה הרוע המוחלט מתהלך על פני כדור הארץ, זה היה ללא ספק טלר", קבע מבקר נחרץ אחר של מי שכונה "אבי פצצת המימן".

מעטים, אם בכלל, היו המדענים במאה ה-20 שעוררו רגשות כה עזים, של חשש ושנאה מצד אחד ושל הערצה וחיבה מצד אחר, כפי שעורר טלר. סיפור חייו חשוב לא רק משום שהיתה לו השפעה מכרעת על השקפת עולמם ומדיניותם של נשיאים אמריקאים בששת העשורים האחרונים, אלא גם משום שבמידה רבה הוא האיש שדעותיו עיצבו את דמותו של העולם הגרעיני של ימינו, זה שבאורח פלא לא הוכחד עדיין על ידי הנשק ההרסני שטלר פעל באדיקות כה רבה לשבח ולפתח.

ספק אם בלא מאמציו הבלתי נלאים של טלר היתה באה לעולם פצצת המימן, שליד עוצמת ההרס שלה מחווירה פצצת האטום "הרגילה". במשך עשור שלם הוא דחף, בתחילה כמעט לבדו, את רעיון פיתוח הנשק האולטימטיווי, עד שהצליח לשכנע את הנשיא **הארי טרומן** להורות לוועדה לאנרגיה אטומית, ב- 1950 "להמשיך את העבודה על כל סוגי הנשק הגרעיני, כולל פצצת המימן"....
ב-1 בנובמבר 1952, פוצצה ארה"ב את פצצת המימן הראשונה, שעוצמת ההרס שלה היתה פי 700 משל זו שהוטלה על הירושימה. **האי באוקיינוס השקט, שבו נערך הניסוי, נעלם מן המפה**.

ואולם טלר לא היה רק "אבי פצצת המימן", אלא גם תומך נלהב ובעל השפעה בפיתוח כל סוגי הנשק הגרעיני; מתנגד נמרץ להפסקת הניסויים הגרעיניים; ומי שהצליח לשכנע את הנשיא **רונלד רייגן** להסכים לפתח מערכות הגנה יקרות, ומיותרות, נגד טילים בליסטיים. אך בעיקר ייזכר כמי ש**חשדנותו התהומית בכוונותיה של ברית המועצות ורתיעתו מהקומוניזם הנחו אותו עד יומו האחרון**.

בקצרה, זה האיש שעליו אפשר לומר, כי במשך יותר ממחצית המאה הוא ניצב בצומתי ההחלטה האסטרטגיים הקריטיים ביותר ותרם יותר מכל אחד אחר למרוץ החימוש המטורף, שבשיאו הוצבו משני צדי מסך הברזל יותר מ-70 אלף טילים גרעיניים, ששיגורם היה מוביל למחיקת הציוויליזציה.

תהיה זאת טעות לראות בטלר איש בודד. למעשה גילמו חייו ופועלו את תמצית תפישת הביטחון הלאומי של דורות הנהגה רבים בארה"ב. כאשר טלר שטח את תפישת עולמו, שעיקרה, "בעולם מסוכן

"לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ. כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי."
מתוך התהלים [פרק פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 18^{24}	(י-ם): 18^{08}	(ת"א): 18^{23}	(חיפה): 18^{14}
צאת השבת	(ב"ש): 19^{21}	(י-ם): 19^{19}	(ת"א): 19^{21}	(חיפה): 19^{20}

פרשת השבוע: "כִּי-תֵצֵא" [דברים כ"א 10 – כ"ה 19]

יום נעים ושבת שלום ומבורך!

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ישראל

יום ה', י"ב באלול תשע"ו (15 בספטמבר)

עם הדבק בעברו בלבד הוא עם גוסס, אך אם היהודים ישאבו מעברם דעת ואהבה אל מורשתם, יהיה להם הכח לפתוח את שערי עתידם.
אבא קובנר, 1978

אינך יכול להגיע לשלום, אלא אם אתה חזק", הוא בעצם ציטט את יסודותיה של השקפת העולם שהיוותה את הבסיס למדיניות האמריקאית ביובל השנים של המלחמה הקרה.

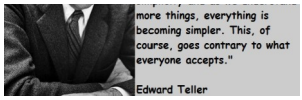
כמי שהיה עד, כילד יהודי בהונגריה, לזוועות השלטון הקומוניסטי של בלה קון ושל שלטונו הפשיסטי של מיקלוש הורטי, וכמי שכמרצה באוניברסיטה נאלץ לגלות מגרמניה לאחר עליית היטלר לשלטון ולעקוב אחרי תלאות משפחתו שנשארה בהונגריה תחת השלטון הקומוניסטי לאחר מלחמת העולם השנייה, פיתח טלר שנאה עזה לרודנות ופחד של ממש מהקומוניזם.

השילוב של "פחד האדומים" ושל התסכול שהיה מנת חלקו שנים ארוכות, כשלא קיבל את תמיכת עמיתיו המדענים בקידום תוכנית פיתוח פצצת המימן, **גרם לו להעיד נגד רוברט אופנהיימר**, **אחד מקורבנות היסטריית המקרתיזם בשנות ה-50**. נראה שעדותו היא שהכריעה את גורל הקריירה של אופנהיימר, שהיה הבוס שלו ב"פרויקט מנהטן", והובילה להסרת הסיווג הביטחוני שלו. כמעט כל עמיתיו של טלר החרימו אותו בגלל העדות הזאת, והוא עצמו הודה בערוב ימיו בטעותו.

דמותו של **ד"ר סטריינג'לאב**, המדען האקסצנטרי, "האוהב את הפצצה", בעל הזרוע המלאכותית, המדבר במבטא מרכז אירופי כבד, בסרטו המפורסם של סטנלי קובריק, **שאבה את השראתה מדמותו של טלר**. טלר איבד רגל כשקפץ מחשמלית במינכן ב-1928, ודיבר אנגלית במבטא הונגרי כבד. קובריק ביים סאטירה חריפה, שנועדה להוקיע את אבירי המלחמה הקרה ולהזהיר מפני ההתחמשות המואצת בנשק גרעיני. פיטר סלרס אמנם גילם בכשרון רב את בן דמותו של טלר, היועץ המדעי המטורף, הדוחק בנשיא לשגר פצצות גרעיניות ולחסל את הקומוניסטים כולם, אך לסרט לא היתה כל השפעה על המדיניות האמריקאית. טלר המשיך להיות אחד היועצים המשפיעים ביותר על נשיאים אמריקאים.

להשקפת עולמו היתה עדנה עם כניסתו של ג'ורג' בוש הבן לבית הלבן. הרבה נחת רווה מהנשיא הצעיר, שאימץ מדיניות חדשה, המנמיכה את סף האיומים הגרעיניים וכוללת תוכניות לפיתוח כלי נשק גרעיניים חדשים. בוש גם ביטל את האמנה שמנעה הצבת מערכות הגנה נגד טילים, ואף האיץ את פיתוחן, בדיוק כפי שטלר ביקש לעשות כבר בשנות ה-.80 וכך, במקום שמותו של טלר יבשר גם את מותה של רוח המלחמה הקרה, השתלטו על מוקדי הכוח בוואשינגטון ממשיכי דרכו, ואלה נושאים בגאון את מורשתו של מי שכמעט הוביל את העולם לאובדנו. טלר מת אמנם, אך למרבה הצער, ממשיכה רוח הרפאים של ד"ר סטריינג'לאב לרחף במסדרונות הבית הלבן והפנטגון. [**מקור**]

שבת שלום ומבורך!

"לוּ עַמִּי שֹׁמֵעַ לִי יִשְׂרָאֵל בִּדְרָכַי יְהַלֵּכוּ. כִּמְעַט אוֹיְבֵיהֶם אַכְנִיעַ וְעַל צָרֵיהֶם אָשִׁיב יָדִי."
מתוך התהלים [פרק פ"א] שהיו הלויים אומרים בבית המקדש ביום **חמישי** בשבת

כניסת השבת	(ב"ש): 18^{24}	(י-ם): 18^{08}	(ת"א): 18^{23}	(חיפה): 18^{14}
צאת השבת	(ב"ש): 19^{21}	(י-ם): 19^{19}	(ת"א): 19^{21}	(חיפה): 19^{20}

פרשת השבוע: "כִּי-תֵצֵא" [דברים כ"א 10 – כ"ה 19] **יום נעים ושבת שלום ומבורך!**

הדף מוקדש ל**פדיון נפשם** של נעדרי וכלואי ישראל, ורפואתם השלמה **לכל** חולי ישראל